

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2011-01-19

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin samt justitieråden Eskil Nord och Ella Nyström.

Ny lag om ackreditering och teknisk kontroll

Enligt en lagrådsremiss den 16 december 2010 (Utrikesdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ackreditering och teknisk kontroll,
2. lag om ändring i miljöbalken (1998:808),
3. lag om ändring i lagen (1992:1326) om personlig skyddsutrustning för privat bruk,
4. lag om ändring i lagen (1993:584) om medicintekniska produkter,
5. lag om ändring i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar,
6. lag om ändring i lagen (2010:000) om ändring i körkortslagen (1998:488),
7. lag om ändring i lagen (1999:779) om handel med ädelmetallarbeten,
8. lag om ändring i lagen (2000:832) om kvalificerade elektroniska signaturer,
9. lag om ändring i fordonslagen (2002:574),
10. lag om ändring i järnvägslagen (2004:519),

11. lag om ändring i lagen (2004:1199) om handel med utsläppsrätter,
12. lag om ändring i lagen (2007:592) om kassaregister m.m.,
13. lag om ändring i lagen (2008:112) om ekodesign,
14. lag om ändring i plan- och bygglagen (2010:900),
15. lag om ändring i lagen (2011:000) om leksakers säkerhet.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av rättsakkunniga Anna Runeskjöld med biträde av kanslirådet Kristin Eckardt Johannsen och ämnessakkunnige Ola Brohman.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

I remissen föreslås en ny lag om ackreditering och teknisk kontroll som är avsedd att anpassa svensk rätt till Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 765/2008 av den 9 juli 2008. Vad gäller själva förordningen syftar den föreslagna lagen till att komplettera denna. Lagen ska komma att innehålla bestämmelser om ackreditering, utsedda och anmälda organ, riksmätplatser och laboratorier för mätning, CE-märkning och avgifter (bl.a. sanktionsavgifter).

Övriga lagförslag är avsedda att innehålla följdändringar.

Förslaget till lag om ackreditering och teknisk kontroll

2 §

Lagrådet föreslår att bestämmelsen inleds med orden: "Vid tillämpningen av denna lag ...".

3 §

Lagrådet föreslår att bestämmelsen efter vissa justeringar ges följande lydelse:

Bedömning av överensstämmelse och annan teknisk kontroll utförs enligt denna lag av eller under medverkan av ackrediterade organ eller organ som avses i 1 § andra stycket 1 och 2 om kontrollen

1. är föreskriven i lag eller annan författning,
2. har ålagts någon genom beslut av en myndighet, eller
3. efter slutförandet har särskilda rättsverkningar enligt lag eller annan författning.

4 §

Huvudrubriken bör endast vara "Ackreditering". Orden "genom Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll" bör således utgå. En särskild rubrik till paragrafen bör införas, och den kan lämpligen vara "Ackrediteringsorgan m.m.".

Formuleringen av bestämmelsen i första stycket ger intrycket att riksdagen ska utse det nationella ackrediteringsorganet. Regeringen har emellertid redan i en förordning (2009:895) utsett Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll att vara nationellt ackrediteringsorgan. Bestämmelsen skulle förslagsvis kunna formuleras på följande sätt:

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll, som utsetts att vara nationellt ackrediteringsorgan, ansvarar för ackreditering enligt förordning (EG) nr 765/2008.

Tredje stycket innehåller en bestämmelse om att en viss artikel i den ifrågavarande EG-förordningen ska tillämpas på ett område som ligger utanför ramen för förordningens tillämpningsområde. Enligt Lagrådets mening är det högst tvivelaktigt om detta förslag är i

överensstämmelse med unionsrättens principer. En medlemsstat har knappast rätt att på egen hand inskränka eller utvidga en förordnings tillämpningsområde. En utväg som möjligen kan accepteras är att bestämmelsen ges följande lydelse:

Vid sådan ackreditering som avses i andra stycket bör artikel 5.1, 5.3 och 5.4 i förordning (EG) nr 765/2008 vara vägledande.

En annan möjlighet är att i lagförslaget utarbeta regler med det innehåll som anses nödvändigt för tillämpningen av det ifrågasvarande andra stycket.

5 §

Paragrafens första stycke har utformats så att det kommit att avse endast beslut genom vilka en ackreditering beviljas. Beslut enligt paragrafen ska dock kunna överklagas (jfr 34 §). Det är därför mera ändamålsenligt att också motgångsbeslut omfattas av första stycket.

Lagrådet föreslår att första stycket ges följande lydelse:

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll beslutar i fråga om ackreditering enligt artikel 5.1 i förordning (EG) nr 765/2008. Ackreditering beviljas genom utfärdande av ackrediteringsintyg.

I andra stycket synes det vara överflödigt att särskilt ange att de villkor som stycket gäller ska avse den ackrediterade verksamheten. Lagrådet föreslår att orden "den ackrediterade" utgår. Till saken hör också att föremålet för en ackreditering knappast kan vara "verksamheten".

7 §

Lagrådet föreslår att formuleringen "kraven för att få utföra det som anmälan avser" i första stycket ersätts av "kraven för den uppgift som anmälan avser". Om ordet "som" i tredje stycket förs in efter "uppgift" kommer kraven att formuleras på samma sätt i de båda styckena.

Lagrådet påpekar att begreppet ackreditering i andra stycket synes avse bedömningsförfarandet. Detta torde komma till tydligare uttryck om "ackreditering" ersätts av "ackrediteringsförfarande".

15 §

Lagrådet föreslår att orden "bara ske" i paragrafens inledning ersätts av "göras endast".

Punkt 2 i paragrafen har kommit att utformas så att hänvisningen till lag eller annan författning blivit generell. Det är dock uppenbart att avsikten är att hänvisningen ska avse endast sådan lag eller annan författning som genomför de direktiv som punkten avser.

Lagrådet föreslår att punkt 2 ges följande lydelse:

2. när rättsakten utgörs av direktiv, föreskrifter om märkningen finns i lag eller annan författning som genomför direktivet.

17 §

Enligt vad som upplysts vid föredragningen har bestämmelsen i andra stycket tillkommit främst av den anledningen att det i lagen (1996:18) om vissa säkerhets- och miljökrav på fritidsbåtar, som genomför produktdirektivet på området, finns regler om CE-märkning som inte är i överensstämmelse med EG-förordningens bestämmel-

ser. Enligt Lagrådets uppfattning bör detta problem, som är av övergående natur, lösas genom tillämpning av allmänna principer. Andra stycket bör därför kunna utgå.

18 §

Eftersom även riksmätplatser är organ enligt lagen kan de avslutande orden "samt över riksmätplatser" utgå.

21 §

Paragrafens två stycken torde med fördel kunna sammanföras enligt följande:

Organ som ackrediteras eller som bedöms enligt 7 § ska betala avgift till Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll för att täcka kostnaderna för ackreditering, tillsyn och bedömning.

23 §

I paragrafen förekommer begreppet verksamhetsutövare, vilket inte tidigare har använts i den föreslagna lagen. Vid föredragningen framkom att paragrafen omfattade alla som kunde komma att bryta mot den avgiftssanktionerade bestämmelsen, dvs. oberoende av om någon kunde klassificeras som verksamhetsutövare. Lagrådet föreslår att begreppet utgår och att bestämmelsen i första stycket formuleras om på följande sätt:

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll får besluta att ta ut en sanktionsavgift av den som oriktigt har uppgett sig vara ackrediterad eller anmäld av styrelsen för uppgifter i samband med bedömning av överensstämmelse.

Begreppet verksamhetsutövare förekommer också i senare paragrafer och bör där utmönstras. Se 24, 26, 27, 29 och 30 §§.

24 §

Lagrådet föreslår att paragrafen omformuleras och ges följande lydelse:

Styrelsen för ackreditering och teknisk kontroll får besluta att ta ut sanktionsavgift endast om underrättelse om att styrelsen överväger att fatta ett sådant beslut har delgetts adressaten inom fem år från det att överträdelsen skedde.

25 §

I bestämmelsen anges i fråga om vite endast vitesföreläggande. I 17 § tredje stycket görs det skillnad mellan vitesföreläggande och vitesförbud. Termen vitesföreläggande brukar i praktiken innefatta också vitesförbud. Om detta skulle vara avsikten med 25 §, bör bestämmelsen i 17 § tredje stycket justeras. Om det inte är tänkt så, måste 25 § ändras så att vitesförbud uttryckligen omnämns.

I 25 § första stycket kommer vitesföreläggandet att hänföras till kategorin sanktioner. Så länge ett vite ännu inte är utdömt, är det knappast korrekt att använda ordet sanktion.

Lagrådet föreslår att 25 § med viss omformulering ges följande lydelse, varvid vitesföreläggande är avsett att omfatta även vitesförbud:

Sanktionsavgift får inte tas ut för en överträdelse som omfattas av ett vitesföreläggande eller en sanktion enligt annan författning.

Sanktionsavgift får inte heller tas ut för en överträdelse för vilken straff har ådömts enligt annan författning.

26 och 27 §§

Paragraferna handlar om sanktionsavgift. Den naturliga ordningsföljden är att sådana bestämmelser inleds med regler om att en sådan avgift får tas ut och följs av regler om eventuell eftergiftsmöjlighet. Lagrådet föreslår därför att de två paragraferna byter plats.

Lagrådet utgår i det följande från den numrering som paragraferna har i det remitterade förslaget.

26 §

Paragrafen handlar om möjligheten att befria från sanktionsavgift. En sådan befrielse ska enligt förslaget kunna beslutas om överträdelsen är "särskilt" ursäktlig. Enligt Lagrådets mening är det olämpligt att kvalificera ursäktlighet på ett sådant sätt, eftersom det kan förutsättas att tillämpningssvårigheter uppkommer. Lagrådet föreslår att ordet "särskilt" utgår och att saken övervägs i det fortsatta lagstiftningsarbetet.

27 §

I bemyndigandet i andra stycket används formuleringen "närmare föreskrifter". Med detta uttryck menas vanligtvis verkställighetsföreskrifter. Eftersom regeringen har en på regeringsformen grundad rätt att besluta föreskrifter om verkställighet av lag (8 kap. 7 § första stycket 1 regeringsformen), anses ett normgivningsbemyndigande som avser sådana föreskrifter vara överflödigt. Däremot anses det ofta vara på sin plats att i en informationsbestämmelse upplysa om förekomsten av verkställighetsföreskrifter. Jfr 20 § i lagförslaget.

Rubriken till 28 §

Rubriken lyder: Beslut eller dom om sanktionsavgift. I förvaltningsprocesslagen (1971:291) används endast ordet beslut för domstols avgörande. Jfr dock 30 § förordningen (1979:575) om protokollföring m.m. vid de allmänna förvaltningsdomstolarna. Med hänsyn till terminologin i förvaltningsprocesslagen bör det räcka med orden "Beslut om sanktionsavgift" i rubriken.

29 och 30 §§

Med hänvisning till vad som anförts om rubriken till 28 § är det tillräckligt om avgörandet benämns beslut i lagtexten.

32 §

Paragrafen behandlar situationen att beslutet om sanktionsavgift inte verkställts inom viss tid. I en sådan situation leder paragrafens ordalydelse till att hela avgiften faller bort även om beslutet kunnat verkställas i någon del.

Lagrådet föreslår att ordet "om" ersätts av "i den utsträckning".

33 §

Vad ovan anförts om bemyndigandet i 27 § andra stycket är också tillämpligt här.

Förslaget till lag om ändring i fordonslagen

4 kap. 2 g §

I andra stycket bör när det gäller lagen (2011:000) om ackreditering och teknisk kontroll hänvisas enbart till 5 § i stället för till 5–6 §§.

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.